

Onderwerp

Zienswijze op kostenverdeelsleutel VRGZ

Programma Veiligheid
Portefeuillehouder H.M.F. Bruls

Collegebesluit 2 september 2025
Behandeldatum Raad 8 oktober 2025
Status Openbaar

Samenvatting

De raad wordt voorgesteld om een zienswijze vast te stellen op de nieuwe kostenverdeelsleutel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). Deze nieuwe verdeelsleutel, die per 2027 ingaat, verdeelt de kosten op basis van het gemeentefonds in plaats van historische bijdragen. Deze kostenverdeelsleutel is eerlijker en transparanter. De geleidelijke, niet-lineaire ingroei over vijf jaar geeft de grootste nadeelgemeenten de kans om de financiële impact op te vangen.

Voorstel

1. De zienswijze op de kostenverdeelsleutel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) vast te stellen.
2. De brief aan het Algemeen Bestuur van de GR Veiligheidsregio Gelderland-Zuid met de zienswijze vast te stellen (bijlage 1).

Aanleiding

Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft, naar aanleiding van een verzoek van de gemeente West Betuwe en een extern onderzoek, vastgesteld dat de huidige kostenverdeelsleutel niet langer voldoet aan de criteria van rechtvaardigheid, solidariteit en duurzaamheid.

Een kostenverdeelsleutel is de systematiek waarmee de gezamenlijke kosten van de veiligheidsregio objectief over de deelnemende gemeenten worden verdeeld, bijvoorbeeld op basis van inwonertal, historische kosten of andere relevante parameters.

Momenteel gelden de volgende verdeelregels:

- 12 % op basis van inwonertal
- 88 % op basis van historische kosten

Dit hybride model is sinds 1 januari 2017 van kracht en in 2021 volledig ingevoerd. In het voorjaar van 2024 is de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het onderzoek naar mogelijke actualisatie van deze systematiek.

Op 3 juli 2025 heeft het Algemeen Bestuur een voorgenomen besluit genomen om per 2027 over te gaan op een volledige verdeling via het gemeentefonds (cluster Crisisbeheersing en Brandweer), met een niet-lineaire ingroeiperiode van vijf jaar. Dit ingroeimodel houdt primair rekening met de sterkst stijgende en sterkst dalende gemeenten.

Relevante besluitgeschiedenis

- Op 14 mei 2024 is de raad door het college geïnformeerd over het besluit van het Algemeen Bestuur van de VRGZ om een onderzoek uit te laten voeren naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek.

Beoogde impact: wijziging kaders

De VRGZ levert een belangrijke bijdrage aan de veiligheid van de inwoners in de regio Gelderland-Zuid. De financiële bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn grotendeels bepalend voor het in stand houden van een professionele organisatie die tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten bijdraagt een veilige leefomgeving.

Met de herziene kostenverdeelsleutel wordt weer voldaan aan de criteria transparantie, eenvoud, regionale solidariteit, bevordering van doorontwikkeling, rechtvaardigheid en duurzaamheid, en via onze zienswijze kunnen wij als gemeente Nijmegen input leveren voor de definitieve besluitvorming.

Met het geven van de zienswijze dragen we bij aan de volgende ambities, doelen en activiteiten uit de doelenboom:

Ambitie 3: We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig.

Doel 3: We voorkomen en gaan branden, ongevallen, rampen, crises en sociale en fysieke gevolgen die daarmee samenhangen tegen.

Activiteit: We controleren, werken samen met en leveren een bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid met het oog op het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.

Argumenten

1.1. In de zienswijze geeft de raad een reactie op de nieuwe verdeelsleutel.

De nieuwe kostenverdeelsleutel sluit volledig aan bij het gemeentefonds (cluster Crisisbeheersing en Brandweer), dat is gebaseerd op objectieve en transparante maatstaven zoals inwoneraantal en sociale kenmerken. Hiermee ontstaat een uitlegbare en verantwoorde verdeelsleutel die recht doet aan de (financiële) draagkracht van gemeenten.

1.2. En benadrukt de raad de noodzaak voor een ingroeiperiode van vijf jaar.

Gemeenten met een grote toenemende bijdrage hebben voldoende tijd nodig om budgettair te kunnen meebewegen. Een gefaseerde ingroei vanaf 2027 voorkomt financiële druk en maakt de implementatie beheersbaar binnen gemeentelijke meerjarenbegrotingen.

1.3. De raad spreekt haar voorkeur uit voor een niet-lineaire ingroei wat de solidariteit versterkt.

Door voordeelgemeenten sneller te laten afbouwen en grote nadeelgemeenten geleidelijk te laten ingroeien, ontstaat een evenwichtig en solidair overgangstraject.

1.4. De raad is bevoegd om een zienswijze in te dienen.

In de gemeenschappelijke regeling VRGZ, artikel 11a lid 5, staat dat besluiten die een financieel belang hebben, worden voorgelegd aan de gemeenteraden voor een zienswijze.

Kanttekeningen

1.1. Gemeente Nijmegen krijgt geen ingroetermijn van vijf jaar.

De gemeente Nijmegen is ook een nadeelgemeente en zal vanaf 2027 meer moeten bijdragen. Dit betreft een beperkte stijging van 1 procent. In het kader van solidariteit naar de andere gemeenten verenigt de gemeente Nijmegen zich met het door het Algemeen Bestuur voorgestelde niet-lineaire ingroeipad.

1.2 Het Algemeen Bestuur is niet verplicht de ingediende zienswijzen over te nemen.

Het AB weegt alle ontvangen reacties af en neemt daaropvolgend zelfstandig het definitieve besluit over de kostenverdeelsleutel.

Gesprek met de stad

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid heeft op 7 juli 2025 de gemeenteraad het Eindrapport kostenverdeelsleutel VRGZ aangeboden.

Financiën

Per 2027 gaat de herziene kostenverdeelsleutel in, waarmee onze jaarlijkse bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid verandert. Dat zal voor Nijmegen een verhoging betekenen van ongeveer € 165.000,-. Op basis van de cijfers uit de begroting van 2024 gaat de gemeente Nijmegen dan jaarlijks € 17.099.745 bijdragen. In de begroting 2027 van de VRGZ wordt het exacte financiële effect duidelijk.

Vervolg

De gemeenteraad kan een zienswijze indienen tot en met 29 september 2025 (zie bijlage 2 en 3). Indien het niet mogelijk is om binnen de gestelde termijn een definitieve zienswijze aan het Dagelijks Bestuur van de VRGZ te sturen, kan na vaststelling in het college een voorlopige zienswijze met de VRGZ worden gedeeld. De voorlopige zienswijze kan vervolgens geagendeerd worden voor de besluitvormingsronde van de raad waarna de definitieve zienswijzebrief zo spoedig mogelijk, echter uiterlijk op 22 oktober 2025, naar de VRGZ dient te worden gestuurd. Het definitieve besluit over de kostenverdeelsleutel wordt op 6 november door het Algemeen Bestuur genomen.

Bijlagen

- Bijlage 1 Zienswijze op kostenverdeelsleutel VRGZ
- Bijlage 2 Raadsbrief kostenverdeelsleutel VRGZ
- Bijlage 3 Eindrapport kostenverdeelsleutel VRGZ